

KOPENHAGOS DEKLARACIJA

1999 m. spalio 14-15 d. Kopenhagoje įvyko Europos Sąjungos PublicA organizuota konferencija viešųjų bibliotekų politikos klausimais. Politikai ir bibliotekininkai, atstovaujantys 31 Europos valstybei, susitiko aptarti gyvybiškai svarbų viešųjų bibliotekų vaidmenį besiformuojančioje informacijos visuomenėje. Konferencijos dalyviai išklausė pranešimus apie tuos pagrindinius vaidmenis, kuriuos atlieka daugelis Europos viešųjų bibliotekų skatindamos bendruomenių tapatumo formavimą ir palaikymą, ekonominę plėtrą, tęstinį mokymąsi ir kultūrinę įvairovę.

Konferencijos dalyviai priėmė šį dokumentą kaip bendrą visos Europos viešųjų bibliotekų ateities deklaraciją.

Reikšdami savo pritarimą ir palaikymą
UNESCO Viešųjų bibliotekų manifestui,
IFLA viešųjų bibliotekų gairėms,
Europos parlamento Kultūros, jaunimo, švietimo ir žiniasklaidos komiteto
raportui apie bibliotekų vaidmenį šiuolaikiniame pasaulyje,
Europos Komisijos studijai “Viešosios bibliotekos ir informacijos visuomenė”,
Europos Tarybos Kultūros komiteto raportui “Bibliotekų įstatymai ir politika
Europoje”,
IFLA pareiškimui dėl raiškos laisvės,
konferencijos dalyviai pabrėžia tokius pagrindinius viešosios bibliotekos
vaidmenis informacijos visuomenėje:

Demokratija ir pilietiškumas. Viešoji biblioteka sudaro strategines galimybes informacijos visuomenės piliečiams pagerinti gyvenimo kokybę, suteikdama *nemokamą, lygią ir laisvą, demokratišką prieigą prie kokybiškos informacijos.*

Ekonominė ir socialinė plėtra. Viešosios bibliotekos skatina bendruomenių audimą, teikdamos informacines paslaugas, kurios geriausiai tenkina bendruomenės reikmes. Jos padeda švelninti padėties skirtumą tarp informacijos turtingųjų ir jos stokojančių Europos piliečių.

Tęstinis mokymasis. Viešosios bibliotekos sudaro gerai išvystytą platų tinklą visoje Europoje – tai ekonomiškai tęstinio mokymo infrastruktūra, patogi galimybė naudotis virtualiais tinklais. Jos remia ir visų lygių formalųjį mokymą.

Kultūrinė ir kalbinė įvairovė. Viešosios bibliotekos yra kultūros įstaigos, pagal Europos Sąjungos sutartį atsakingos už kultūros paveldo, literatūros ir raštingumo palaikymą ir puoselėjimą.

Mes raginame **Europos Komisiją** paremti Europos Parlamento iniciatyvą, pareikštą dokumente “Bibliotekų vaidmuo šiuolaikiniame pasaulyje”, imantis konkrečių veiksmų, kad būtų įgyvendintos šio dokumento rekomendacijos. Būtina išryškinti esminį viešųjų bibliotekų vaidmenį informacijos visuomenėje ir informacijos politikos Europos lygmeniu poreikį.

Mes raginame **šalių vyriausybes** imtis tokių veiksmų:

1. Parengti nacionalinės informacijos politikos dokumentus, kuriuose visuomenės labai būtų plėtojami ir koordinuojami visi reikalingi ištekliai; gyvybiškai svarbus ir unikalus viešųjų bibliotekų vaidmuo užtikrinant piliečiams laisvą ir lygią prieigą prie informacijos turi būti įtvirtintas atitinkamuose įstatymuose.
2. Sukurti tinkamą infrastruktūrą, reikalingą įgyvendinti nacionalinei informacijos politikai. Informacijos tinklai ir infrastruktūra turi sutelkti visas informacijos gamybos ir paskirstymo procese dalyvaujančias institucijas, visų pirma žmonijos intelektualinį palikimą kaupiančias institucijas – bibliotekas, muziejus ir archyvus, - kad informacijos ištekliai bei jų kūrimas būtų koordinuojamas ir kooperuojamas. Tokia infrastruktūra turi skatinti ir praktinį viešųjų bibliotekų bendradarbiavimą.
3. Įgyvendinti tokią viešųjų bibliotekų plėtros programą, kuri užtikrintų kiekvienam piliečiui bibliotekų ir jose esančių informacijos ir komunikacijos technologijų prieigą bei atitinkamą finansavimą šioms reikmėms. Šioje programoje turėtų būti numatyta galimybė visuomenei kontroliuoti šiuos standartus per savivaldybes ar kitus vietos valdžios organus.

4. Užtikrinti, kad viešosios bibliotekos būtų aprūpintos taip, jog suteiktų maksimalias galimybes visiems bendruomenės nariams naudotis bibliotekos paslaugomis nepriklausomai nuo piliečių finansinių ir fizinių galimybių bei išsilavinimo lygio. Viešosios bibliotekos turi turėti atitinkamus išteklius, kad būtų garantuotas nuolatinis ir ilgalaikis paslaugų teikimas.
5. Siūlyti Europos Parlamentui dabar ir ateity traukti bibliotekas į socialinių klausimų darbotvarkę.
6. Siekti pusiausvyros tarp informacijos kūrėjų teisių ir piliečių teisės į informaciją, užtikrinančios jiems geresnį gyvenimą.

Raginame **viešąsias bibliotekas:**

1. Būti pasirengus permąstyti savo funkcijas ir taip pertvarkyti paslaugas, kad jos atitiktų kintančius visuomenės poreikius.
2. Siekti ilgalaikės partnerystės ir bendradarbiavimo su kitomis kultūros ir švietimo įstaigomis.
3. Rūpintis, kad bendruomenės nariai žinotų ir jaustųsi galį naudoti visus viešųjų bibliotekų tinklo išteklius.

Dokumentas anglų kalba paskelbtas: <http://www.aakb.dk/invitation/declaration.htm>.

Iš anglų kalbos vertė Audronė Glosienė.